

*Byen for borgerne
Stop Lynetteholm!
8. maj 2022*

ÅBENT BREV TIL MEDLEMMERNE AF FOLKETINGETS TRANSPORTUDVALG OG MILJØUDVALGET

VEDR. LYNETTEHOLM: KULEGRAVNING OG BORGERINDDRAGELSE

*Hvem ved, om Lynetteholm er en god idé? Ingen her på
Ingeniøren i hvert fald. Som det står lige nu, beror det på
gætværk og intuition, hvorvidt Lynetteholm bliver en urban
succeshistorie, som politikerne håber, eller et underfinansieret
miljømareridt for vores børn og børnebørn, som eksperterne
frygter.*

Leder: En ø blev serveret med to tunger, juni 2021

Indledning

Vi fremsender hermed på vegne af den nydannede forening Byen for Borgerne – Stop Lynetteholm et forslag til en plan for borgerinddragelse, der kan vende den mistillid og den utryghed, som er udbredt i befolkningen i relation til Lynetteholm, til en konstruktiv debat om Københavns og Øresunds fremtid.

Byen for Borgerne udspringer af den gruppe på mere end 15.000 borgere, der er samlet omkring facebook siden Stop Lynetteholm!, og som har været aktive i relation til projektet både før og efter anlægslovens vedtagelse. Vi deler den opfattelse, at Lynetteholm muligvis er en vindings sag for de få, men det er en tabersag for borgerne og for miljøet.

Lynetteholm er de facto sat på pause, mens alternativer til den planlagte dumpning af slam er ved at blive undersøgt. Vi vil gerne her fremlægge vores forslag til, hvordan der kan tilrettelægges en demokratisk og inddragende proces, så planerne for Københavns fremtid forankres i befolkningen og i regionen.

Der skal herfra lyde en meget kraftig opfordring til, at projektet stilles i bero indtil også denne proces er gennemført. Etableringen af den kunstige halvø sker gennem et irreversibelt indgreb i naturen, og projektet må stoppe, indtil at der er vished om konsekvenserne og alternativer belyst.

Planen for borgerinddragelse kombinerer den planlagte strategiske miljøvurdering med en overordnet drøftelse af Lynetteholms grundidé. En plan for borgerinddragelse med det skitserede indhold vil være en nødvendig forudsætning for at sikre, at Københavns fremtid udvikles bæredygtigt, med opbakning fra københavnerne og i balance med den øvrige region og vores nabolande.

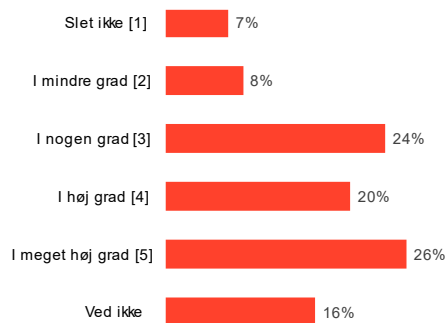
Lynetteholm er i dyb krise

Efter en lang række åbne samråd, der har involveret både transport- og miljøministeren, er det krystalklart, at Lynetteholm befinder sig i en dyb krise. Der er ikke tilstrækkelig viden om projektets miljø- og planmæssige konsekvenser, projektets økonomi er løbet løbsk, projektets organisation er kaotisk, det er ikke håndteret politisk forsvarligt i forhold til vores naboland(e), og projektet er uden legitimitet i befolkningen.

En omnibusundersøgelse med deltagelse fra hele landet gennemført af You Gov fra den 27.-29. april viser, at 80% af danskerne har kendskab til Lynetteholm. Af disse tilkendegiver 70%, at de i forskellige grader støtter, at projektet stoppes for at sikre den grønne omstilling. Kun 7% mener, at projektet blot skal køre videre. Det understreger den betydelige skepsis, befolkningen har over for projektet.

YouGov

Stop Lynetteholm

Ud fra din nuværende viden om projekt 'Lynetteholm', i hvilken grad synes du da, at det er en god idé at stoppe dette projekt stedet at prioritere ressourcer til grøn energiomstilling i Danmark?

Base: Kender til projekt Lynetteholm (816)

Spørgsmålet tager udgangspunkt i regeringens udspil på pressemødet om den grønne energiomstilling den 19. april, hvor Nicolai Wammen nævnte, at den energipolitiske ambition alene kan opfyldes, hvis andre offentlige bygge- og anlægsprojekter lægges til side (Politiken den 20. april 2022).

Transportministeren har på det seneste samråd den 5. maj 2022 konkluderet klart på forløbet. Der er behov for at genbesøge elementer i beslutningsgrundlaget for anlægsloven (L220 af 4. juni 2020), som efter ministerens opfattelse ganske rigtigt er blevet gennemført meget hurtigt. Og der er behov for at adressere det demokratiske underskud, der har kendetegnet beslutningsprocesserne.

Det er positivt, at transportministeren nu har sat projektet på pause, for udover at finde alternativer til dumpning af slam er der også bestilt en supplerende undersøgelse af vandgennemstrømningen til Østersøen. Vi kan kun opfordre til, at ministeren gennemfører en mere grundig kulegravning af anlægsloven med henblik på at få en uafhængig vurdering ikke alene af projektets miljømæssige konsekvenser herunder også håndtering af EU-retten i forhold til de særlige beskyttelsesområder, men også af projektets økonomi og organisation.

Det har været et gennemgående tema i den offentlige debat og i samrådene, at der hersker en betydelig usikkerhed om, hvor ansvar og forskellige kompetencer er placeret vedr. Lynetteholm. Det er helt uholdbart, når så omfattende et projekt iværksættes. Særligt den rolle, som henholdsvis By & Havn og

trafikstyrelsen er tillagt har vakt bekymring. Har By & Havn de rette kompetencer til at håndtere et projekt med så omfattende en kompleksitet, og hvordan sikres en stærk myndighedsudøvelse mht. miljøforhold, når trafikstyrelsen har ansvaret og miljøministeriets rolle er så begrænset, er blot nogle af spørgsmålene?

Behov for genopretning af tillid til politikerne

Der forestår et omfattende reparationsarbejde for at skabe en konstruktiv debat om Københavns fremtid.

Forløbet omkring Lynetteholms vedtagelse kan bedst beskrives som en politisk kortslutning i tre trin, der uden seriøs forberedelse blev beseglet på under to måneder i slutningen af 2018. Den 5. oktober blev der uden forudgående varsler præsenteret en principaftale mellem Lars Løkke Rasmussen og Frank Jensen vedr. Lynetteholm. Senere på måneden den 25. oktober blev aftalen tiltrådt af et bredt flertal af politiske partier i folketinget uden at være debatteret i folketinget, og endelig tilsluttede Københavns Borgerrepræsentation sig – efter at have kendt til aftalen i mindre end 2 måneder - aftalen den 22. november. Herefter vedtog samme politiske partier den 4. juni 2021 anlægslov L220, hvor By & Havn indtræder i en ny rolle med et meget omfattende mandat til at udvikle det nye projekt.

Denne politiske proces bryder med alle hidtidige standarder for store anlægsprojekter, idet anlægsloven for et af Danmarkshistoriens største anlægsprojekter blev fremlagt mindre end tre år efter principaftalen og ved anvendelsen af en med rette stærkt kritiseret salami-metode. Til sammenligning har den langt mindre Nordhavnstunnel været 5 år undervejs, og den omstridte Kattegatforbindelse har indtil nu været forberedt i 10 år.

Principaftalen blev vedtaget, uden at der var udarbejdet strategiske analyser og tekniske udredninger. Anlægsloven blev vedtaget på rekordtid baseret på en VVM-redegørelse med tillæg, som alene omhandler et jorddeponi og var i en offentlig høring på 8 uger under den hårde corona-nedlukning. Med vedtagelsen af anlægsloven tilsluttede politikerne sig, at de mere end 1000 sider, der indgår som bilag i form af VVM redegørelse og en implementeringsredegørelse udgør grundlaget for projektets implementering. Samtidig blev offentlighedens klageadgang afskaffet.

Under disse kritisable forhold har By & Havn nu igangsat opfyldningen af et deponi, som sammen med de øvrige byudviklingsområder i Nordhavn og på Refshaleøen vil skabe en bydel på størrelse med Esbjerg, som for altid vil transformere København.

Det er sket, uden at der har været et analytisk og strategisk forarbejde omkring projektets grundidé, som er delt og debatteret med offentligheden, uden åben involvering af relevante eksperter og uden at inddrage relevante parter i regionen, hvad enten der er tale om nabokommuner i hovedstadsregionen, kommunerne langs Køge Bugt eller Danmarks internationale samarbejdspartnere omkring den truede Østersø. Efter at projektet er gået i gang, er der sket en knopskydning af diverse følgegrupper, som dog ikke afhjælper det demokratiske underskud i processen.

Offentligheden har siden vedtagelsen været vidne til en uklar kompetencefordeling mellem transportministeriet, By & Havn, miljøministeriet og Københavns kommune. Den manglende involvering og transparens samt det politiske og administrative kaos har givet næring til den betydelige og voksende utryghed, der er omkring projektet. Der er en velbegrundet skepsis over for de lukkede processer, vi har været vidne til, mistillid til politisk styrede konsulentrapporter og til den rolle, som særligt By & Havn er tillagt i relation til Lynetteholm.

Det kræver en akut og konsekvent indsats fra politisk hold at rette op på denne misere.

Demokrati og befolkningens inddragelse

På den baggrund præsenterer vi her et forslag til en plan, der skal genskabe tillid til de politiske processer og demokratiet, når det gælder Københavns og regionens fremtid.

Når transportministeren er positiv overfor, at befolkningen nu skal inddrages, vil vi kraftigt opfordre til, at der bliver tale om en seriøs samtale om Københavns fremtid. Der er behov for at komme tilbage til start og få en åben og transparent offentlig proces, hvor Lynetteholms idégrundlag bliver genstand for debat og giver plads til at pege på alternative løsninger.

Vi vil gerne advare mod, at der iværksættes flere professionelt tilrettelagte kommunikationskampagner om Lynetteholms positive betydning for København. Der er ikke brug for konsulentfix og mere af det samme, men behov for reel dialog mellem parter, som kan opbygge og nyde gensidig respekt. Det betyder, at politikere med ansvar skal stå i spidsen for mødet med befolkningen.

Der er behov for under hensyntagen til klimakrisen og krisen for den biologiske mangfoldighed at genåbne debatten om de udfordringer, København står overfor, når det gælder stormflodssikring, lokaliseringen af flere og billige boliger og infrastrukturen i vores region. Debatten bør også række ud i vandet. På en nyligt gennemført konference *Fremtidens Øresund - En marin naturnationalpark på vej!* den 30. april på Christiansborg var der enighed om, at der er behov for at beskytte Øresund bedre, og der blev på begge sider af sundet og fra bl.a. kommunal side givet udtryk for en vilje til at bakke kravet om at hele Øresund skal være marin naturnationalpark op.

Ny version af den strategiske miljøvurdering

Det er varslet, at der primo juni præsenteres en strategisk miljøvurdering (smv) af Lynetteholm.

På baggrund af den verserende kulegravning af projektet, må det forventes, at den proces udskydes.

Fra vores side foreslås det, at processen omkring smv'en gentænkes og at der rent faktisk bliver tale om en reel strategisk miljøvurdering, der også involverer etablering af jorddeponiet.

Vi foreslår, at der udarbejdes et faglig velfunderet strategisk oplæg, der beskriver forskellige scenarier for udviklingen af København set i et regionalt perspektiv. Det kan suppleres med de elementer, som afgrænsningsnotatet vedr. smv'en beskriver. Tid har vist sig at være en afgørende faktor. Der skal derfor afsættes tilstrækkelig tid til at arbejde på alle de platforme, der involverer befolkningen, faglige eksperter mv, og som fremmer dialog.

Arbejdet med Lynetteholm har vist, at der er et planpolitisk og -fagligt tomrum, når det gælder kompetencer og snitflader i hovedstadsområdet og vedr. Øresund. Vi foreslår derfor, at der nedsættes en gruppe af uafhængige eksperter og en bredt sammensat følgegruppe bestående af både transportministeriet, miljøministeriet, klima- og energiministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet. Også Københavns kommune og relevant regional deltagelse skal sikres. Det kan suppleres med et advisory board med bred folkelig og faglig deltagelse med reference til følgegruppen.

Ekspertgruppen skal med udgangspunkt i klimakrisen og krisen for den biologiske mangfoldighed beskrive mulige scenarier inden for nedenstående temaer:

- Klima og byens/regionens udvikling
- Stormflodssikring – perspektiver for hovedstadsregionen og Sjælland
- Bosætning og infrastruktur - perspektiv for planlægningen i hovedstadsregionen og på Sjælland

- Den demografiske udvikling i København og på Sjælland, ved forskellige scenarier, både når det gælder placering af nye arbejdspladser i og uden for Københavns kommune og udvikling af de stationsnære byudviklingsområder i fingerplanen, hvor der også udarbejdes en sammenhængende naturplan, der også omfatter Øresund.

Ekspertgruppens oplæg bliver omdrejningspunkt for høringer, møder og debatter i en periode på seks måneder, inden der samles op på anbefalingerne.

Vi ser frem til en dialog om dette oplæg til handlingsplan og til de fremtidige politiske drøftelser både i det kommende samråd den 12. maj 2022 og når forligskredsen mødes for at drøfte Lynetteholms fremtid.

Venlig hilsen

Lone Johnsen
Bestyrelsen Byen for Borgerne – Stop Lynetteholm

Per Henriksen